

100 години от рождението на капитан
Димитър Списаревски
ЗАВИНАГИ МЕЖДУ ЗВЕЗДИТЕ

Вече 73 години капитан Димитър Светозаров Списаревски, безсмъртният Спайч, е сред небесните покровители на България. Сред неканонизираните светци на българската нация. Заедно с Апостол Левски и с други непогръкващи икони на националния небосклон.

Още във военното училище се откроява нестандартната му фигура, безкомпромисната честност, неистовата обич към Отечеството, наляла олово в юмруците му, за да натупа двама германски офицери, нестана ли прави пред акордите на българския химн.

Обучение, овладяни висини, трескаво сливане с машината и с небето, приятелства, колегиалност и любов – краткият живот на героя се върти на ускорени обороти. Сякаш от детската люлка чувства небесното си призвание и съзнава, че няма време да живее с темпото на обикновен човек.

Син на офицер и племенник на дипломат, младият мъж изгаря с покрусата на осакатената от Ньойския диктат Родина, с горчивите сълзи на непобедените ни полкове, крили знамената си под офицерски куртки и войнишки шинели, за да ги върнат в пределите на България и да ги предадат на Нейно Величество Историята.

Героизмът му е продопределен от кръвта на котленския възрожденски род, в който се четат имената на Неофит Бозвели и на съратника на Г. С. Раковски Панайот Хаджидобрев, станал първият български преводач на Виктор Юго. В родовата памет гърмят имената на генерали и академици, на министри и музиканти, на юристи и поети.

Другият чичо на героя със същото име Димитър Списаревски е офицер и поет, кавалер на български и на сръбски ордени за храброст, подло съсечен от разбойниците-бивши съюзници през Междусъюзническата война.

„У човека всичко трябва да бъде прекрасно”, твърди Чехов.

У Спайч всичко е свръх нормата: напрегнато, тревожно и съсредоточено. Като затишие преди атака. Като изпуснатия дъх преди изстрел. Като мъртвите секунди преди торпеден залп. Като експлозия в съзнанието, преди да хвърлиш самолета си в таран.

Снажен, красив и буен, отличен гимнастик, плувец и футболист, боксьор и борец, той сякаш иска да мери ръст с един от кумирите на възрожденска България, с полиглата, първия военен теоретик и първи национален пълководец Раковски. Думите на Иван Вазов за Раковски с пълна сила важат и за Димитър Списаревски:

***„Твоята вражда беше вражда сатанинска,
твоята любов беше любов исполинска,
любов без съмнение, без свят, без предел,
що кат кръст огромен беше ти понел.”***

Трепетен патриот и противник на комунистическите утопии, летецът поручик твърдо държи на военния професионализъм и отказва да участва в полицейски акции. “Аз не съм се учил да ходя по горите да гоня нелегалните. Аз съм се учил да бъда летец”, гордо отсича крилатият воин.

Подстъпите към подвига са овладяни. Точната дата на безсмъртието му ще бъде посочена от Съдбата. Денят „В” като Величие настъпва с неумолимата логика на космическо явление: срещу 200 противникови машини излитат 36 български соколи. Знаят, че нямат шанс. Но са решили да принудят сеячите на смърт да хвърлят бомбите си извън София. Да откъснат още някоя минута, за да успеят мирните граждани да се скрият в бомбоубежищата. Да разкъсат бойния ред на вражите. Да предоставят на артилеристите от противовъздушната отбрана възможност да поразят повече цели.

Искат твърде много. Искат всичко.

А той е само на 27. Този сетен за поручик Списаревски бой е и последен за 5 неприятелски самолета: 2 бомбардировача и 3 изстребителя.

Подвигът му разтърсва не само онемяла България.

Подофицер Робърт Хенри Ренър, единственият оцелял от екипажа на сваления с таран бомбардировач, по-късно от болницата моли майката на Списаревски за среща, за да ѝ предаде личните си ордени и медали. Като рицарски поклон пред подвига на обезсмъртилия се победител.

„Останалото е мълчание”, би казал Шекспир.

Мълчание, венци и вечна памет.

Дълбок поклон пред непомръкващия подвиг на капитан Димитър Списаревски!

Героите остават безсмъртни, докато живеят в паметта на благодарните потомци.

**Управителен съвет на Съюза
на офицерите от резерва
„Атлантик“**

19 юли 2016 г.